

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyv-
árus üzlete,
főter, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvétetnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — Díj: 50 szóig egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szóig 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos ár-elengedés. — Nyiltér Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft

Gyula augusztus végén 1872.

— Az aradi kereskedelmi- és iparkamara az általa kidolgozott iparszabályokat az alábbi körlevél kíséretében küldé meg használat végett a kerület összes czéhének.

Rendezetlen városi viszonyainknál fogva, még most is csak vajudásban sinlődünk; pedig a czéhek feloszlása és ipartársulattá alakítása a törvény parancsolta szükségek közzé tartozik. — Ezek életbe léptetése, úgy lát-ezik, városunk közel kilátásba helyezett rendezése után, foghat csak megtörténni, addig is közöljük a körlevél előrebocsátásával a tervezeteket, melyek szerint az alakulás keresztül vendő volna.

Az aradi kereskedelmi- és iparkamara figyelmet fordított e munkájában azon czéhekre, melyek tagjaik számánál fogva önálló, és azokra, hol többen egyesülve ily ipartársulatokat alakíthatnának; ép azért a szabályokat is ehez alakítottan dolgozta ki.

Igen czélszerű lenne e szabályokat már jelenleg is a kellő figyelemmel átbettünni, hogy az átalakulás alkalmával kellő tájékozottsággal bírjunk.

Az aradi kereskedelmi- és iparkamara kerületében lévő összes czéheknek:

Az iparviszonyokat szabályozó 1872. évi VIII. törvényzikk egyike azon törvényeinknek, melyek úgy a jelenkor magas igényei, mint helyzetünk szükségletének tökéletesen megfelelnek. Az országgyűlés elismerése méltó szabadelvűséggel hódolt e törvényben mindazon tekinteteknek, melyek szemelől tévesztése üdvös végeredményre soha sem vezethet. Megadta iparunknak mindenekelőtt a szabad

tért, melyen az ma már indokolatlan nyügetől mentve, a szabad verseny erősítő befolyása alatt akadálytalanul tovább fejlődhetik; megadta az iparhatóság és a választott bíróságok határozottabb kijelölése által a felmerülő surlódások gyors és igazságos elintézésének lehetőségét; megadta az iparosnak a munkás, ennek viszont munkaadója irányában a törvényes biztosítékot, melynélkül mindkét fél egymás ellen bizonytalan jogkörében folytonos értek harcra lenne kihíva.

Általában pedig igyekezett a törvényhozás a szabadság előnyeit a rend elengedhetlen követelményeivel oly összhangba hozni, mely az iparnak gyors, életerős fejlődést, nekik pedig anyagi gyarapodást és szellemi vívmányokat, egy szebb jövőt és foglalkozásuk fontosságához mért befolyásosabb állást van hivatva biztosítani.

Minden törvény azonban, melyben nép, s főleg az érdekeltek közvetlen közreműködés által életet nem lehel, elmaradhatlanul az írott malasztok sorára van kárthatva, hogy az ipartörvénynek szép célzatai ténynyé válhassanak, mindenek felett szükséges, mikép az iparos osztály a szabadság legelső követelményét felfogva, buzgó öntevékenységet fejtsen ki, és legsajátabb ügyét az önrdek tudatának hevével karolja fel.

A társulás napjaink gazdasági életének, legkiválóbb tényezőjévé vált, de az oly égető szükségét sehol sem pótol, mint a kézműipar terén. Az ipar igen sok ágában a kis tőke az összesített nagy capitalissal, az egyes értelmi ereje, az iparvállalatok vezetőinek szaktudományával, a szerszám a gépekkel nem képes többé a győzelem reményével sikorra szállani. Van azonban és kellő életrevalóság mellett mindig is lehet annyi tere a kézműiparnak, hogy a kis iparos tisztességgel fenttarthatja magát, sőt gyarapodhatik. De jogosult állását e téren is csak úgy fog-

lalhatja el, azt a természetes alapokon csak úgy szilárdíthatja meg, ha elszigeteltségéből kilépve; minden egyes iparos szellemi és anyagi erőit egyesülés által hatványozza.

Az iparos osztálynak örködni kell, hogy a munkafelosztása elvénél további diadalai után se veszítse el saját kebléből a súlypontot e végből erköltsi és anyagi hitelének egyetlen emeltyűjét kell megragadnia — az újabbkor gazdasági elveivel megegyező társulást.

Az új ipartörvény értelmében a czéhek megszűntek. Ezen intézmény régi szervezetével, mely mind az egyest, mind magát az ipart fejlődésében gátolta, nem volt fenttartható. A czéhek nem szabadság ellenes teendőinek teljesítésére ezentul a törvénybe kilátásba helyezett ipartársulatok lesznek hivatva, ezen társulatok mellözve minden elavult és káros határozmányát a czéhszabályzatoknak, azok minden előnyeit érvényre emelik.

Céljok: a) a kölcsönös segélyezés, mely míg a legbiztosabb, egyszerismind a legkevésbé megalázó akkor, ha azt magunktól, az általunk is támogatott érdektársaktól nyerjük.

b) a hitel emelése, mely tudvalóval az egyesülés és kölcsönös jótállás által legbiztosabban érhető el.

c) az értelmiség fejlesztése, minnek a surlódás és eszmecsere leghatékonyabb eszköze.

d) végre az ipar szolgálati viszonyaiból eredő peres kérdések választott bírósági elintézése.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara, mint a kerületbeli iparosoknak is önválasztotta tanácskozó testülete, kötelességének ismerete e nagyhorderejű átalakulás alkalmával az iparosokhoz közvetlenül intézett iratában véleményét egész határozottsággal kinyilatkoztatni, és midőn a kerületében lévő összes czéheket felszólítaná, hogy a törvény által engedett szabad tért elfoglalva ipartársulatokká

alakuljanak át, egyszerismind két általa átnézett és ide mellékel szabályzatot ajánl figyelmükbe.

Ezen szabályzatok egyike azon egyletek számára készült, melyek a mostani czéhekből alakulva, egyetlen iparnemet képviselnek, míg a másik a csoport egyleteket szabályozza. Ez utóbbiak általunk oly helyeken, hol eddig több és számosabb tagokból álló czéh létezett, inkább ajánlathatnak, mert míg az egyes ipar nemektől nem vonják el a szabad elhatározási jogot, az összes helyi ipar érdekek tekintélyesebb képviselőjeként jelentkeznek.

Midőn ezen szabályzatokat az érdekes czéheknek azon kérelemmel küldjük meg, hogy azokat szükségükhöz képest változtatni, átalakítani ne terheltesse, újból a legmelegebben ajánljuk, hogy ipartársulatokat illetőleg egyleteket alakítsanak és az érdekeiket ez idő szerint leginkább előmozdító korszerű intézkedést el nem mulasztva, egyrészt biztosítsák magoknak a czéh vagyoni feletti további rendelkezést, másrészt pedig tegyék le az ipar gyorsabb emelkedésének szilárd alapjait.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara:

Wallfish Pál Dr. Gaal Jenő
elnök. titkár.

Ipartársulati szabályok.

A . . . városában lakó . . . az 1872. évi VIII. t. cz. 76 §-sa értelmében ipartársulatot alkotnak.

A társulat célja.

1. §. A helybeii . . . iparát a kor követelményeihez mért fokra emelni, és közös érdekeiket előmozdítani; miszerint:

a) a tanoncokat képzett munkásokká nevelni;

TÁRCZA.

Gonda László utolsó műve.

Haladó István és Maradó János beszélgetése a községrendezési törvénynek végrehajtásáról.

(Folytatás.)

III. Estve.

Össejövétel a h. . . i olvasókörben.

A mint tovább-tovább folyt a közérdekű beszélgetés, egyre szaporodott a résztvevők száma, nagyobb és nagyobb lett a hallgató gyülekezet. Akármelyik tizedbeli olvasókör helyisége kicsiny volt a sokaság befogadására. Míg a főbb szónivők megérkeztek, arról tanakodtak az együtt levők, hogy lám, mégis szép dolog ez a nagy érdekeltség. De ugyancsak kár, hogy nincs alkalmas helyiség. Nyáron, mikor a szabadban sokan összegyülekezhetnének, a legtöbb ember szétoszlik a határban, a tanyai gazdálkodás végett. Midőn pedig egyik-másik helyen üssze csoportosulnak, ez rendszerint majális-féle vagy hasonló mulatozás céljából történik. Télen a tarisznya-bálok, jótékony és egyéb czélú vigalmak gyűjűk egybe a házi gondjait feledni kívánó közönséget. Csak arról nincs gondoskodva e nagy városban, hogy művelt társalgás vagy közérdekű és tanulságos együtt beszélgetésre találkozhassanak. A kaszinóegylet is odahagyta saját házát, mert félre-
eső helyen volt, átköltözött — nyilvános

helyre, a Komlóba, hol évés-ivási alkalom is van, melynek hódító ereje megteszi hatását. Kellene biz ide, nagyon beillenék egy központi polgári kör, valamely díszes nagy épületben elhelyezve. Volt is négy-öt év előtt ilyen terv; azonban tervnek maradt. Nem irattak alá kellő számú részvények; a városi hatóság nem fogta fel az ügyet, — vagy méginkább: az urbéri viszonyokból fennmaradt regále-jog miatt, nem vélte kivihetőnek azt, hogy ily vállalatba ereszkedjék, nem látta és nem számíthatta ki, hogy a jó czélú községi intézményt pl. egy városi szálloda és vendéglő hozzácsatolásával kamatoztatni lehetne. Olyan ez a dolog is, mint a községrendezési törvény; számot kell vetni magunkkal, mit lehetne újra kezdeni a sikernek valószínűségével — e részben. A multból átvett örökség lehet jó alap vagy kiindulási pont; hanem biz azt fejleszteni kell. — Épen a multból átvett örökség tárgyalásakor érkeztek meg Haladó István és Maradó János nagyszámú kísérőikkel a népkörből s az . . . i olvasóegyletből. A mint helyeiket elfoglalták, átvette a szót

H. I. Épen jókor esik t. polgártársaim azt hallanom, hogy az elmúlt időkről foly a beszéd. Ezek ösmerete nélkül nem érthetjük a jelenkor életviszonyait, s e miatt nem vagyunk képesek számítás tenni a jövőndőre nézve. Ha becses figyelmökkel megajándékozunk, ezen multkorbeli dolgokról kívánok én szólni. — 1848 előtt hazánkban, mint tudják, a nemesség volt a nemzet, vagy mint akkor mondták: a magyar szent korona élő tagjai. Ezen kívül volt a nyomorult szegény

adózó nép, a jobbágyok vagy parasztok. A népek szabadságának s jólétének egyedül biztos alapját képező polgárság, egyes királyi és kiváltságos városokban s néhány kerületben sem eléggé számos, sem eléggé művelt, sem eléggé magyar nem volt arra nézve, hogy országos nemzeti nagy hivatásának betöltésére képesítve legyen. Az ország polgári vagy politikai rendszere a következőkből állott, u. m. 1) a katolikus főpapság, mely a király után első rend-nek volt elismerve, a corpus juris alkotmányában. Együtt ültek ezek az országgyűlés felsőházában s ülnek ma is még. 2) A második rend tagjaival a magnásokkal. 1840. évben a magnási rendet képezte 4 hercegi, 79 grófi és 84 bárói nemesség. 3) A nemesi rend következett ezek után. Most erről csak azt jegyzem meg, hogy Fényes Elek statistikája szerint (Pest 1842—3.) volt Békés vármegye népessége 153,018 lélek. Ezek közül nemes férfi személy volt 1785-ben 254; az egész nemességnek a 40-es években valószínű létszáma pedig 1212; porták száma az 183% ki országgyűlés óta a megyében 84. A szomszédos Csanád megyében pedig ugyanakkor volt a népesség 69,162 lélek. Ezek közül nemes férfi 1785-ben 111; az egész nemesség létszáma a 40-es években 463; porták száma 39. Heves várm. népessége (a jász-kun kerületek be nem számításával) 272,530 lélek. Nemes férfi 1785-ben 5802; a 40-es években valószínűleg 18,045; porták száma 148. Röviden szólva az összes magyar nemességnek a 40-es években hozzávetőleg becslült létszáma volt 542,705; a végvidéki nemességgel (1667) együtt 544,372 lélek —

azaz félmilliónál nem egészen 45 ezerrel több. Összes népessége a magyar államnak 1848 előtt 12 millió 880 ezer 406 lélek. 4) A hazai alkotmányos társadalom negyedik rendét képezték a királyi városok polgárai. Számított pedig a tulajdonképeni Magyarországon a 40-es években 47, s a horvátországiakkal együtt 52 királyi város. Együttal felsorolom itt azt is, hogy ezen kir. városokon kívül, a polgári rendbe sorozható volna még: 8 püspöki városnak, 54 kiváltságos és székesvárosnak lakossága. — A mezővárosok és falvak nem zártak ugyan ki kebelükből a polgári elemet, hanem éltető levegőjük nem igen volt arra nézve, hogy a polgár s a polgáriasság náluk meghonosuljon. Számított pedig a 40-es években hazánkban 752 mezőváros és 10,079 falu. Azt is jó tudni, hogy az idézett statistikai becses munkában mint „valódi ritkaság” említetik Csaba Békés vármegyében, „mely 1839-ben 22,972 lakost számlált, s így nemcsak Magyarországon, hanem egész Európában legnagyobb falu volt,“ s „legújában — írja a szerző — mezőváros lett.“ „1839-ben magyarországi 26 város népessége (tehát a többi nem is tartható városnak azon értelemben, a melyben város név alatt rendszeren a polgári közművelődés, az ipar-, kereskedelem-, tudomány- és művészet gyűpontjait keresi az ember) 1.122,404 lélekre tétett, miszerint 9 falusi lakosra esnék egy városi” — írja Fényes. Azt is érdekes tudni, a mit csak mintegy 5 év előtt jellemző vonásokban irt meg róltunk a híres Dr. Ditz Henrik. „Magyarország nem volt ugyan bűkezü város-jogok osztogatásában, (mondhat-

- b) a beteg és munkaképtelen segédekét ápolgatni és segélyezni;
- c) a társulat tagjai számára segély alapot gyűjteni, melyből inséges állapotokban gyámolítást kapnak;
- d) a máshonnan érkezett, vagy helyben munkanélkül lévő segédekét a munkaadókhoz utasítani és azokat folyton világlatban tartani;
- e) a munkaadók, segédek és tanoncok közt a szolgálati vagy tanviszony folytán felmerülő súrlódásokat az ipartörvény 98. §-sa értelmében választott bíróságilag elintéztetni.

Felvétel.

2. §. A társulat tagja minden önnálló és iparát ..... gyakorolni jogosított ..... lehet. A felvétel jelentkezés által az elnöknek, a beiktatás a legközelebbi választmányi ülésen történik, midőn felvételi és beiktatási díj fejében .... frt. fizetendő.

A hasonló ipart üző nőktől, ha azok magokat az alapszabályok értelmében beakarják iratni, a felvételt magtagadni nem lehet; jogaikat azonban csak egy tag által képviselve gyakorolhatják.

Önkéntes kilépés.

3. §. Az egyes tag kilépése annak sem kötelezettségét, az esedékes járulékot fizetni nem szünteti meg, sem jogot nem ad neki, a társulat vagyonából valamely részt követelhetni.

A tagok joga és kötelessége.

4. §. Minden tagnak joga van:
- a) az egylet elnökeit és jótékonyágát élvezni;
  - b) a közgyűlésen indítványt tenni s ott az elnök és bizottmány választásában részt venni.

Köteles ellenben:

- a) az évi járulékot pontosan fizetni;
- b) a társulat határozatait megtartani;
- c) a segédek és tanoncok felvételét vagy elbocsátását a munkától világlatban tartás végett a társulati jegyzőnek bejelenteni.

Az évi járulékok.

5. §. Az évi járulékok a közgyűlésen állapítják meg és évnegyedéknél előre fizetendő.

6. §. Ha valamely tag nyomozható körülményei miatt a járulékot rendszeresen nem fizethetné, a választmányhoz halasztás vagy elengedéért folyamodhatik. A választmány az ily tárgyú kérvények felett belátása szerint határoz.

7. §. Ki járulékanak lefizetésével egy évvel tovább késik és sem halasztást, sem elengedést nem nyert, fizetési kötelességének épségben hagyásával a tagok sorából kitorolják.

A társulati ügyek elintézése.

8. §. A társulati ügyek:
- a) a közgyűlés
  - b) az elnök
  - c) a választmány által intézettek el.

A közgyűlés.

9. §. Minden év január havában rendszeresen közgyűlés tartandó, mely hivattva van:

- a) az évi jelentés által a társulat működéséről értesíteni,
- b) a lefolyt év számadásait megvizsgálni,
- d) minden nevezetesebb és a választmány köréhez nem tartozó kérdés felett határozni.

Érvényes határozat hozatalára a tagok felének jelenléte kívántatik, a többség határozata a meg nem jelentekre is kötelező erővel bírván.

Rendkívüli közgyűlést az elnök szükség esetén önbeltársa vagy.... tag írásbeli felszólítása alapján hívhat meg.

(Vége következik.)

Békésmegye polgárságához!

Hazánk történelme igazolja, hogy nemzetünk még soha nem esett a tompa közöny és hazafiatlan visszavonás bűnébe akkor, midőn egy nemzeti szükséglet elhárításának feladata nehezedett reá.

Ma midőn a germanisatio vészes áramlata a közszelem megfokélyesítésével fenyegeti a magyar nemzetet, kétségbe vonhatlanul országos szükséglet e vész elgyengítése végett egy központi (pesti) magyar népszínház megalkotása.

Közszükséglet ez, tehát közös áldozatokat igényel, felhívjuk tehát meggyenk polgárait, siessenek erkölcsi kötelességük teljesítésére s reméljük, hogy nem leszünk kénytelenek a szegény és fájdalom hatása alatt kinyilatkoztatni azt, hogy Békésmegye polgársága tétlen maradt akkor, midőn tenni kellett, közönyös maradt a nemzet létküzdelmé iránt, megtagadta nemzetiességét is kislelkien visszavonult egy olyan ügy támogatásától, melynek léte üdv, melynek hiánya kárhozát!...

Tenni, áldozni kell, hogy ne mondhasa el rólunk senki a költő szavait:

„Áldozat s tett, ez a két tükör, mely A valódi honfűt mutatja,
De ti gyáva önző szívek vagytok,
Tette gyávák s önzők áldozatra!”

B.-Csaba augusztus 25.

Reánk alföldiekre, de kiválóan a Tisza, Körös, Maros-vidék lakóira egy igen kellemes kirándulás kínálkozik, — a magyar orvosok és természetvizsgálóknak a mehádiai, igazabban a Hercules fűrdőben tartandó nagygyűlésbeni részvétel, — gyenge a szó, gyengébb a betű annak előadására, mi minden előnyös van ezen kirándulással egybe kötve, nevezetesen: részemről óhajtanám, hogy miután ezen határvidék lakói Románok, mi

az úgy nevezhető magyar értelmiség iparkodnánk kellően képviselni nemzetünk miveltebb osztályát, s ezzel alkalmat nyujtanánk azon vidék lakóinak rokonszenvezésére.

Nagy előny szellemi tekintetben hazánk e téreni uttörőinek foglalkozásában részvétel, illetőleg azok fürkészeteinek ily könnyű utoni mintegy érkeinkkel megszerzése, — továbbá a hirben ösmerteknek szemlélet általi megösmérése, — a távol vidékről jött rokonok, jóbarátokkai találkozás.

Hazánk legnevezetesebb történeti helyei, vissza egész azon korba midőn Traján hatalmas hada ott járt, ennek az idővel daczó roppant emlékei, egész az 184%-ki események hőseinek kivonultáig, maga a vidék nagyszerű, — néhol a megszorult Dnnát oly függő magas sziklák fedik, hogy azok beomolva megakasztanak folyását, — bal partján nagy Széchenyink óriási műve, — mint az iparnak nagyszerű jele, — jobb partján Szerbia vadonja.

Az utazás igen jutányos, az utat a Dunán, Tiszán, — az arad-temesvár-baziási vasuton igen olcsón meg lehet ejteni, kivált miután fél díjjal utazhatni, a nagy gyűlés szeptemberben lesz, — jegyért jelentkezhetni szeptember 5-ig Pesten Sztupa György nagy gyűlési pénztárnoknál (lakik Széna-tér, gyógyszerár a „Magyar koronához“) bérmentes levélben küldendő 6 frt, — megirandó a jelentkező neve, állása, az utolsó pósta hová a jegy küldendő. A fűrdőben 14-től 21-ig szabad lakás, kosztolás jutányos, így a hajókon is.

Ha csak egy egyént is nyerne meg levelem felette örülnék.

Wilim János.

Levelezés.

Gyula-Varsánd augusztus végén 1872.

(A nemes sziv jótettekben találja örömet.)

Bökezűségéről a szegények, özvegyek és árvák iránt, vidékünkön tündöklő méltóságos ladányi és török-sz.-miklósi Gróf Almásky Kálmán ur, ki a Gyula-Varsándi községben, mint birtokán már két év előtt ezer forintot tett le azon czélból, hogy annak évenkénti kamataja 10, a faluban legszegényebb közt, osztassék ki; most ujjolag aug. 17-én mint mlgos gróf Almásky Dénes elhunyt testvére halála évfordulója napján küldött 50 forintot azon meghagyással, hogy abból tíz szegény, egyenként 5 frtban részesüljön; meg is történt, mert e hó 20-án, éppen szt. István dicső apostoli királyunk drága ünnepén a szt. szertartás után osztatott ki általam a szűkölködőknek; hasonló czélból küldött 50 forintot a nemes gróf Gyula-Vári szomszéd községünk szegényeinek is, miért a jutalmazottak legmélyebb köszönetüket nyilvánítják és imáikban soha meg nem szünnék esdekelnii a mindenek urához, hogy ily nemes szivű jöltevőt magas családja öröme, az emberi

ség boldogítására, az ég ura még számos évekig éltesse és tartsa meg.

A gyász sz.-mise áldozat elhunyt Gróf Almásky Dénes urét Gyula-Varsádon e hó 17-én, mint halála évforduló napján, Gyula-Várban pedig a solymosi kápolnában 24-én tartatott meg a méltóságos gróf ur akarata folytán.

Kemény Sándor
plébános.

— **Jegyzeke** a b.-gyulai kir. tszéknél 1872. sept. 2-ik és következő napjain előadandó polgári pereknek.

Előadó: Nyikora tbiró.

1286—872. Dudás Mihályné felperesnek Hamza József és neje elleni becsületsértési pere.

2313—872. Fülöp Imre felpnek Boros Zsófia elleni végelválasztási pere.

3096—872. Farkas Jánosné szül. Szüts Mária felpnek Szüts József alp. elleni osztályrész-kiadás iránti pere.

4765—870. Kerlisz Istvánné felpnek Szilágyi Sándor és neje ellen a békési 3194. sz. tjkvi ingatlanság 2/3-ad részbeni megitélése iránti kereset.

Előadó: Huszka tbiró.

2367—872. Rajki Erzsébet és társainak öz. Rajki Pálné és társai ellen telek földhöz tulajdonjoguk megállapítása, telekkönyvi bejegyeztetése és birtokba vezetése iránti pere.

2370—872. Ifju Lendvai József felpnek Szabó Ferenczné és Szabó Ferenc ellen kötelezvény érvénytelenítése és annak alapján nyert zálogjog kitorlötetése iránti pere.

2590—872. Öz. Tóth Andrásnének Halász István és Mária ellen egy ház felének és egy negyed telek harmadrészenek visszaitélése iránti pere.

Előadó: Dobosffy tbiró.

3803—872. Öreg Schaißen Pálnak Schaißen Mihály és János elleni egyezség félretétel és a csabai 4082 és 83 sz. telekjkben felvett ingatlanokhoz tulajdonjog megitélése iránti pere.

Előadó: Teleszky tbiró.

4849—872. Majláth Jánosnak Komlódy József elleni 40 forint és járulékairánti pere.

4258—872. Spitzer Bernátnak Konkoly Lászlóné és társai elleni tulajdoni jog s jár. iránti pere.

5047—871. Kiss Susánna s társainak Koos Bálint és társai elleni örökségi osztályrész iránti pere.

5076—871. Öz. Vitéz Györgynének Hoffer Ferenc elleni legelőilletőség átbocsátása s jár. iránti pere.

5077—871. Bodon Mihálynak Szerető Józsefné elleni vagyonszétválás megszüntetése s jár. iránti pere.

nők: a mi népünk sem kapzsi a városjogok elnyerhetése vagy élvezése körül, — mindazáltal vannak a magyar rónán helységek, melyek kormányzatilag városok, de nemzeti-gazdászatiilag határozottan falvak. Iparával kevés város tűnik ki a síkföldön, s kevés város lehet itt, melynek több mint egyharmada nem mezőgazdászati keresetforrásból élne. Legtöbbször csak annyiban különbözik a város a falutól, hogy előbbiből nagyobb csordát terel a mezőre a gulyás.

Nem kívánok most arról beszélni, hogy az említett három első rend uralkodott az országban, a megyében, csak röviden érintem azt, is, hogy a polgári elem a kir. városokon kívül még a turpolyai nemes kerületben (Zágráb vármegye), a jász-kun kerületben, a hajdu-kerület szabad városaiban, a fumei magyar tengerpart vidékén, a 16 szepesi kiváltságos városban, a tiszai, koronai és a nagykikindai kamarai kiváltságos kerületekben volt feltalálható, s ezeken kívül egyes vidékeken, — mező és priviligiált városokban és helységekben több-kevesebb szabadsággal éltek, vagyis az önkormányzat terhé és előnyeit bírták, pl. a praedialisták, vagy egyházi nemesek a vajkai, érsekléi, verebélyi, szentgyörgyi, vécsei, bácsai, füssi ugn. székekben vagy municipális hatóságokban. Kiváltságos városaink pedig voltak: Várad, Eger, Miskolcz, Kecskemét, Nagy-Körös, Lósoncz, Veszprém, Pápa, Tata, Szombathely,

Somorja, Felső-Bánya, Nyiregyháza, Rózsnyó Vinga, Vác stb. Végül említésre méltó Bihar megyéből a 40 es években 1,400 lelket számlált Kis-Marja mváros, mely földesurat nem ismert, előjárókat maga választott, a kisebb kir. haszonvételek gyakorlatában volt s a megyei gyűléseken, mint egy nemesnek ülés és szavazat engedtetett. Hasonló ehhez némileg a Veszprém megyében fekvő Szent-Gál helység, melynek lakosai helyi nemes-séggel bírtak s hajdan királyi vadászok voltak. Ha még fölemlitem, hogy a határvidéken ugn. katanai szabad községek is voltak, mint Péterváradon, Zimonyban, Pancsován stb., melyek rendezett tanács által kormányoztattak, ugy vélem, felsoroltam a hazai polgári rendnek 1848 előtt volt teljes összegtét. Most elérkeztem azon pontra, hogy minnenmagunk állapotjáról emlékezzünk. E város és ennek népe 48 előtt ugynevezett Vármegyebeli község volt, ma is az. A fentebbi sorozatban ötödik vagy utolsó rend. A job-bágyosság, a paraszt! — így nevezték ez utolsó rendet, mely csak a falvak alatt sátorozó cigány-csordákat nézhette alattvalójának, melynél azonban a nomád-élet, kietlenül vad szabadossága még itt-ott irigylésre méltó is lehetett a paraszt előtt. A volt jobbágyoknak a közállomat illető jogai voltak a 40-es években: 1) a szabadon költözhetés; 2) saját neve v. tiszti ügyész által perlekedhetés; 3) hivatalok viselhetése, a melyeket t. i. külön

törvények nem kizárólag a nemességre ruháztak; 4) bünperekben, ha büntársra nemes volt, főlebbési jog; 5) nemesi jószágoknak zálogba, polgári földbirtoknak s jobbágyi haszonvételeknek örökségül megszerezhetése; 6) egyesek vagy községeknek a földesuri fenhatóság alól magokat megválthatása; 7) Ingó és ingatlan szerzeményekről végrendekezési jog. Kötelességei: az ország minden köztérhének viselése u. m. adózás az ország házi és hadi pénztárába, a megyei házi pénztárba; utcsinálás, előfogat szolgáltatása polgári tisztviselők s a katonaság szállítására; katonasághoz ujoncz-állítás, a katonaság beszállásolása, némi kárpótlás mellett kintartása, a községben — pap, tanító, kántor, jegyző, mező- s erdő-kerülőnek, pásztoroknak fizetése; a határbeli utak, hidak, egyházi, iskolai és községi épületek jó karban tartása; a földesurnak kilenczed s a papságnak tízed a föld terméséből. Jogai: a földesurat illetőleg 1) az urbéri törvényekben kiszabott egész fél vagy negyedtelek a hozzá tartozó illetőségekkel. A külső földdel nem bíró szelleknek 150 négszög öl belső telek. 2) Bormérsi jog szt. Mihály napjától szt. György napjáig v. illetőleg Karácsonyig. 3) Szeszfőzés évi 2 frt díjért — törkölyből, gyümölcsből, borból, borseprűből s egyéb terményből, kivéve a gabonát. 4) Faizás, hol erdő volt. 5) Makkoltatás. 6) Husvágatás, az urasági jognak ép-ségben tartása mellett. 7) Termesztényeinek

— helypéncz fizetés mellett — szabadon adása vevése, — boltnyitási jog külön bér mellett. 8) Nálási haszonélvezet, néhol halászat, — fenmaradván a földesurak vadászati, halászati, madarászati joga, vásár-, piac-, várnés révbéli joga. Kötelességei: 1) évenként fizetett füstpéncz, 2) minden mezei terményből kilenczed vagy annak ára, meg, csirke, tojás borju és vaj szolgáltatás a régibb időben, 3) egy-egy jobbágytelektől 52 napi ígás, vagy 104 napi gyalog munka, a házasság szellértől 18, a házatlantól 12 napi szolgálat, 4) egy telektől évenként 3 napi szolgálat hajtóvadászaton, 5) az eltörölt hosszú fuvar helyett 1 telektől 2 napi ígás munka, 6) szántás, ölfás és termény behordása és lerakása, nádvágás. A jogok és kötelezettségek iránt felmerülhetett peres kérdésekben az uriszerk s a megye ítelt. A megyobeli jobbágyközségek közigazgatási mólya szerint — volt egy bíró, néhol külön második v. törvénybíró, kisbíró, esküdték. A bíró a földesur által jelölt 3 alkalmas egyén közül, a többi szabadon választott évenként, olykor a szolgabíró jelölt 3 egyént a bíróságra. Jegyzőt, a földesur jóváhagyása mellett, szabadon fogadott a község, de a földesur beegyezése nélkül nem bocsáthatta el. Az ily községek beligazgatásáról rendelkezett az 1836. IX. t. cz.

(Folytatása köv.)

Uj
△ Hymen ism
gyulai szép leány
ur — jegyesét,
hétfőn vezette az

△ A megyei
idő szerint a meg
nak vizsgálatával

△ Villám. A
villám Deusch re
nevezett sóházba
vitt véghez, szer
nem esett áldozat

△ Nehány u
dán nagy zajjal
vad-állatot s egy
nagyobb nézőköz
inknek szokott le

△ B.-Csabán
kedvezőtlensége
élvezetes volt, a
gyek névsora elé

— Szerkeztő
aradi kereskedő
augusztus 17-én
zökönyve. — M
voltak: Biener B
István, Sándor B
titkár betérjeszti

tudatja, hogy az
szes czéhének n
ságok pedig felk
latok megalakítá
egyuttal, hogy a
folynak be, az a
Békésmegyek kü

nem, részint ped
— Ez okból ke
már eddig is 16
vábbá a kerület
böl elnök azon

hogy a keresked
tekintetében a k
kevés történetik,
len kötelességnek
ra a helyzet jav
mi hatalmában é
szerint a tanfelü

zottmányynak az
hogy a kamarár
teendő lépéseire

— Szinkör.
végett az előadá
ben tartattak eg
liere „Mizantrop
embergyűlölő“, s
csötörtökön pedi
színre; — Molnár
szoros értelmű

tagjai is igyekez
a mester fárads
zönség azonban
számmal, úgy h
költések alig fe
adásos bérlet is

Tegnap Molnár
prófétája“, — ma
István“ tragoe
predikációk“ k
sulat Molnárral
dul, hol — rem
nak nagyobb si
mert Csabának
azt, hogy a mű

Gyula felett áll

Haszo

Gyula váro
helyen ötferté
2 hold nádva
szöllő (vagy
den gazdaság
Szent-Mihály
re kéz alatt
lalkozók jele
Mihály ny.

66)

Ujdonságok.

△ **Hymen** ismét kiollózott egy nevet a gyulai szép leányok névsorából! *Czifra Imre* ur — jegyesét, *Németh Mariska* kisasszonyt hétfőn vezette az oltár elé . . .

△ **A megyei állandó választmány** ez idő szerint a megyei községek alapszabályainak vizsgálatával foglalkozik.

△ **Villám.** A szerdai nagy záporban a villám Deutch regale bérlő házába s az ugy nevezett sóházba csapott le. Nagy pusztítást vitt véghez, szerencsére azonban emberélet nem esett áldozatul.

△ **Néhány utazó talián** utcazáinkon szerdán nagy zajjal mutogatott néhány kitanított vad-állatot s egy tevét. Természetesen — nagyobb nézőközönségük volt, mint színészeknek szokott lenni.

△ **B-Csabán** az aug. 24-iki bál az idő kedvezőtlensége dacára megtartott, — igen élvezetes volt, a mit a jelenlevő díszes hölgyek névsora eléggé megmagyaráz.

— **Szerkesztőségünk** beküldetett az aradi kereskedelmi iparkamara 1872. évi augusztus 17-én tartott rendes ülésének jegyzőkönyve. — Megyénk tagjai közül jelen voltak: Biener Bernát, Oláh György, Bene István, Sándor Mihály és Fábró János. — A titkár betérjeszti havi jelentését, melyszerint tudatja, hogy az iparszabályok e kerület összes czéhének megküldettek, a törvényhatóságok pedig felkértek, hogy az ipartársulatok megalakítását előmozdítsák. — Jelenti egyuttal, hogy az illetékek nagyon gyéren folynak be, az adójegyzékeket csak Arad és Békésmegyék küldték be; a többiek részint nem, részint pedig hibásan állították össze. — Ez okból kellett a költségek fedezésére már eddig is 1600 frt kölcsönt felvenni. Továbbá a kerületbeli tanfelügyelők jelentéséből elnök azon sajnós tapasztalatot meríti, hogy a kereskedő és iparos ifjúság képzése tekintetében a kamara egész területén igen kevés történet, szükségesnek, sőt elengethetlen kötelezőnek tartja tehát, hogy a kamara a helyzet javítására mindent megtegyen, mi hatalmában áll. Indítványozza azért, miszerint a tanfelügyelők értesítései a közös bizottságnak azon utasítással adassanak ki, hogy a kamarának ez ügyben legközelebb teendő lépéseire nézve, javaslatot nyújtson be.

— **Szinkör.** A majd mindennapi eszések végett az előadások a „Korona“ szük termében tartottak egész héten át. — Hétfőn *Moliere* „Mizantrop“-ja, kedden „Moliere és az embergyűlölő“, szerdán „A fertály-magnások“, csütörtökön pedig „Lowoodi árva“ kerültek színre; — Molnár minden előadásban a szó szoros értelmében remekelt, — a társulat tagjai is igyekeztek szerepeiknek megfelelni, a mester fáradsága meglátszik rajtuk. — Közönség azonban minden előadásban csekély számmal, úgy hogy a jövedelemből a napi költségek alig fedeztetettek. — A négy előadásos bérlés is igen gyengén sikerült. — Tegnap Molnár jutalmául „A zsidók utolsó prófétája“, — ma pedig búcsú előadásul „Szent István“ tragoedia két felvonása és „Kukli predikáció“ kerülendnek színre. — A társulat Molnárral néhány előadásra Csabára jár, hol — reméljük — hogy fáradozásainak nagyobb sikere leendő, már csak azért is, mert Csabán ismét alkalma leendő kimutatni azt, hogy a művészet pártolása tekintetében Gyula felett áll.

(**Békési ujdonságok.**) (aug. 29.) — *Testvér-gyilkolás véletlenségéből.* Folyó hó 22-én a füzesdi uradalmi mező-gazdának fia, ki csak közelebb tért a szülői körbe a katonaságtól, a pusztán atyja puskáját kezébe vevén, az véletlenül elsült, s a golyó az előtte álló fiatalabb testvér életét oltá ki. — Szerencsétlen hűleg tetemeit f. hó 24-én szülői, testvérei s ismerősei nagy részvét mellett kísérték örök nyugalomra. Béke hamvaira! . . .

— *A vadász törvények* életbe léptetése végett intézkedések még itt nálunk nem tettek, holott pedig az ideje már itt volna. Vajjon mikor lesznek már az illetők mindent annak idejében és rendje szerint! ?

— *A rövid eszések* alatt megdagadt Kőrös már meglehetősen kezd apadni, s így ismét megszabadultunk — egy kevés időre — a rettegés és félelemtől. — Az árkok ugy a mellék-, mint a főútszakban és főtéren telve vannak vízzel. . . E bajon már rég segítve lenne, ha a megkezdett munkát scartba nem tették volna! . . .

— *A folyó hó 19-ről 26-ra* halasztott ifjúsági táncvizgalmom — a kerti épület kémény véletlen leomlása miatt — végkép megbukott. — Ugyancsak a „Kozma“ kert helyiségében a 28-ára tervezett polgári ifjúsági táncvizgalmom kellemetlen idő miatt másnapra halasztott. Belépti díj családonként 1 frtra, személyenként 50 kr-ra van téve. Reméljük, hogy a polgári ifjúság, ha nem is nyilvánította előre, de későbbben köztudomásra fogja hozni, hogy miféle jótékony célra fordítaná a fennmaradt tiszta jövedelmet? — *Körülbelül 6 hete* már, hogy körünkben időzik Csóka Sándor színtársulata. A péntek kivéve, mindennap tart előadásokat, s közönségünk örömmel látogatja a színházat, mert nem mindenkor lát vidéki, — különösen pedig a békési színpadon egy Szabadosné, Tolnayt, kik kellemes és csengő hangjaik által, — Csókát, Csókánét, Nyékit, Völgyit stb. stb., kik ugy drámai, mint vigjátéki előadásuk által igen sokszor tapsvihart arattak. Eddigéleg igen sok s jeles operette, vigjáték és dráma került színre mint pl. „A kékszakálu herceg“, „Gerolsteini nagy hercegnő“, „Szép Galathea“, „Frou-Frou“, „Nők az alkotmányban“, „Troubadour“, „Dajka“, „Bányarém“, stb. stb. Legközelebb Szirmay s Szirmayné szerződtek e színtársulathoz, s közönségünk óhajtaná mielőbb látni a jó játékaikról már némileg ismert új tagokat.

— *Regatta Békésen.* Folyó hó 27-én, — kellemes délután — egy nők és férfiakból, számszerint 12 tagból álló — 3 csolnakba felosztott — társaság csolnak-versenyt tartott a „Széchény“ szőlőig és vissza. A 3—3 evezős csolnak — „Szarvas“, „Eger“ és „Futár“ — közül a „Szarvas“ érkezett legelőször a kitzött célhoz, mely 18—20 öllel előzte meg a másodiknak beérkezett „Eger“-t.

Előfizetési felhívás.

Lewald Fanni „Für und wider die Frauen“ cím alatt közzétett leveleit magyar fordításban kiadni szándékozván, arra előfizetést nyitok.

A nevezett levelek a nők társadalmi felszabadítását tárgyzzák, és a „Kölnische Zeitung“-ban lett első közzététel után nagy figyelmet keltettek külföldön, és irónjüket, ki különben is a német irónok egyik legkitünőbbje, tekintélylyé tették a nőemancipáció kérdésének fejtegetésében úgyannya, hogy a fenti levelek megjelenése után egy tekintélyes amerikai lap által kérésztett fel nyilat-

kozatra, a nők politikai emancipációja tárgyában. Irónónknak e felhívásra adott válaszlát jónak láttam függelék gyanánt csatolni a jelen kiadványhoz, melynek feladata oly munkát ültetni át irodalmunkba, mely nem csak a felvett tárgy körüli nézetek tisztázására nézve nagy haszonnal leendő, de a nők társadalmi emancipációját a munkaképesítésbe, ennek czélszerű nevelés általi közvetítésbe helyezvén az eszme gyakorlati kivitelére nézve is irányadoul szolgálhat. Azt felesleges lesz mondanom, hogy Lewald Fanni minden munkáját a tiszta felfogás, tárgyilagosság előadás, tárgyának érdekessége és a szép irány teszik vonzóvá.

A 12 ivre terjedő kiadvány czime lesz: „Lewald Fanni levelei a nők munkaképesítéséről“ s f. é. szeptember első napjaiban jelenend meg. — Egy példány előfizetési ára 80 kr. (Bolti ára 1 frt lened. Gyűjtőknek 10 példány után tiszteletpéldány adatik.

Az előfizetési határidő szeptember 1-je mely időközben az előfizetési pénzeket *Vodjányer F. kiadóhoz kérem (Pestre megyeháztér 9. sz. küldetni. Külön előf. izek nem küldetnek szét, mivel postai utólványok által könnyebben és olcsóbban eszközölhető a megrendelés. Pesten, 1872. augusztus 14-én.*

Révay Sándor.

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Jegyzőkönyve

a békés m. gazd. egyesület igazg. választmányá 1872. aug. 18-iki ülésének. (Vége)

9) Gazdasági növényeinket a rozsa több év óta, de különösen, a tavali és idej évből csaknem egészen tönkre tévén, e nagymérvű csapásra vonatkozólag a választmány következő két határozatot hozta.

a) hivassék fel a kormány, hogy a rozsa által sújtott vidékeket adó elengedésben részesítse.

b) 50 drb négy forintos magyar aranyból álló díj tűzetik ki a következő pályá kérdés legjobb megfejtesére, „kivántatik értekezés: a gazdasági növényeket, kiválóan a búzát tönkre tevő rozsa elméletéről és elhárításáról.“

A pályaművek idegen kézzel írva s jeligével ellátva egy kivülről a jeligével megjelölt belül a szerző névét rejtő lepecsételt levél kíséretében 1873. mart. 1-ig az egyleti igazgatóságához nyujtandók be.

10) A jelenleg ideiglenesen viselt igazgató alelnöki állás végleges betöltése végett f. év Szept. 1-ére közgyűlés egybehivatni rendeltetik.

11) Az egyleti kert mentében az alföldi vasut által kisajátított terület egy részének visszaváltásával egyesületünk a nev. vasuti társulat által már régebben megkínáltván ezen ügynek szorgalmazásával és végleges elintézésével az egyesület ügyésze bizatik meg, ki e tárgyban bővebb tájékozás nyerése végett Wilim János kertfelügyelő támogatásának igénybe vetelére utasitattik.

12) Jelen jegyzőkönyv hitelesítésével Bartók József és Wilim János tagok bizatnak meg. K. m. f. Jegyzette Mokry Sámuel titkár.

— **Pályázati hirdetmény.** A békésmegyei gazdasági egyesület a gazdaszatunkat néhány év óta sújtó rozsa ellen a tudomány

és tapasztalás fegyvereit sikra szólítandó, a következő pályázatot nyitja:

„Kivántatik értekezés: a gazdasági növényeket, kiválóan a búzát tönkre tevő rozsa elméletéről és elhárításáról.“

A pályaművek idegen kézzel írva s a munka jeligével megjelölt s belül a szerző névét rejtő lepecsételt levél kíséretében 1873. mart. 1-ig az egyleti igazgatóságához nyujtandók be.

B-Csaba aug. 19-én 1872.

Az igazg. választmány meghagyásából.

Az igazgatóság.

— **Felhívás.** Beliczey István gerendási gazdasága egyesületünk határozata folytán f. é. szeptember 15-én küldöttségileg fog megzemléltetni. E küldöttséghez csatlakozni nyitva áll egyesületünk minden tagjának. Felhivatnak ennélfogva azok, kik a szemlében részt venni óhajtanak, hogy e szándékukat alólírottánál f. é. sept. 10-ig bejelentvén, ez által a részvehetést maguknak biztosítsák.

Gerendás augusztus 21-én 1872.

Választmány meghagyásából.

Mokry Sámuel.

egyl. titkár.

A b.-csabai népbank

Julius havi forgalmának és mérlegek kimutatása

I. Bevétel.	
Attétel a mult hóról	3777.34
Takarékbetét	21410.86
Bankváltó	188489.—
Zálog kölcsön	18711.—
Kamat	4824.46
Üzlet költség	1364.22
Folyó számla	750.—
Kölcsön számla	132080.—
Összesen	371406.88

II. Kiadás.	
Takarékbetét	30912.96
Bankváltó	185204.—
Zálog kölcsön	21137.—
Kamat	4174.15
Üzlet költség	722.19
Folyó számla	2699.77
Kölcsön számla	98100.—
Háztvételi számla	5000.—
Jelzálog	14500.—
Összesen	362450.07

Egyenleg 1872. Julius 31-én 8956.81
B.-Csaba 1872. aug. 1-én.

Launer Károly

könyvvivő.

— **Hirdetmény.** A békésmegyei gazd. egyesület által f. é. sept. 1-ére hirdett állatkiállítás Csabán a kiütött marha száj- és láb-fájás miatt ez évről végkép elmarad; ellenben az állami lótenyész díj kiosztás ugyan az nap Csabán minden esetre meg fog tartatni.

B.-Csaba aug. 19-én 1872.

Az igazg. választmány meghagyásából

Az igazgatóság.

Hetivásári tudósítás.

Gyula aug. 30. Az összes székermennyiség 300-ra tehető. — Tisztabuza 12.15, 11.80. 11.20, 10.50; kétszeres 8, 9 frt. — Árpa 4.60 kr., 5 frt. — Kukoricza 7.20 kr. 8 frt. Zab 3 frt, 3.20 kr. — Időjárás már két hét óta folytonosan esős, mi a szőlőkre kártékonnyan hat.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

Dobay János.

HIRDETÉSEK.

Haszonbérletli hirdetés.

Gyula városa közelében, vizmentes helyen ötfertály telek, egy járandóság, 2 hold nádvágo rét és 14 ezer tőke szőlő (vagy e nélkül), lakház és minden gazdasági épületekkel ellátva f. é. Szent-Mihály naptól kezdve három évre kéz alatt haszonbérbe adatik. Várlalkozók jelentsék magukat **Hoffmann Mihály** ny. tisztartó urnál Gyulán.

66)

2—2

Meghívás

a b.-csabai takarékpénztár rendkívüli közgyűlésére,

mely f. évi sept. 15-én d. u. 3 óraker fog az intézet helyiségeiben megtartatni.

Tárgyak: 1. Pótszabályok elfogadása. 2. Netaláni indítványok tárgyalása.

A t. cz. részvényesek, kik ezen közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkértenek, hogy részjegyeiket sept. 15. déli 12 óráig az intézeti pénztárnál letenni sziveskedjenek.

B.-Csabán 1872. aug. 18-án.

B.-csabai takarékpénztár.

*) 59. §. Közgyűléseknél minden részvény egy-egy szavazatra jogosit, tiz szavazatnál

többet azonban nem gyakorolhat senki, sem saját nevében, sem meghatalmazás által.

*) 60. §. Minden részvényes meghatalmazott által is képviselheteti magát, kinek azonban szinte részvényesnek kell lenni.

Gyámok, gondnokok, férjek, társulatok és egyesület fönkei, ily minőségükben szavazati joggal bírnak, habár különben nem részvényesek is. 67) 2—3

Árverési hirdetmény.

Körös-Ladányban 1872. év sept. 26-án d. e. 9 óraker tartandó árveréskor, a báró Wenkheim testvérek Fási ménéséből készpénz fizetes mellett eladatnak:

2 darab, 3 éves telivér angol mén.
4 „ fedezett anya kanczák, kocsiba is betanítva.

4 darab, 4 éves kanczák, lovagolva és kocsiba tanítva.

1 darab, 4 éves herélt, lovagolva és kocsiba tanítva.

2 darab, 6 éves kancza mint kocsis lovak.

2 „ 6 éves herélt „ „

2 „ betanított háts paripa

1 „ 5 éves háts paripa

2 „ 3 éves ménés csikók.

20 darab.

Megbízásból

Farkas Gábor

ügyvéd.

68)

2—3

Silberstein festvérek

Gyulán, főtéren, a városháza mellett ajánlják jól berendezett raktárunkban a legújabb minőségű dísz-, norinbergi- és játék-szereket.

mindenféle dohányzó- és írószközöket, illatszereket, angol és steyer evőszközöket; réz-pakfong, alpaca és chinaezüstműveket; albumokat, tájképpapírokat, szivarszippákat, gyöngy-, ékszer- és cseselecséket; a legújabb alakú mellü- és függőket. — Valódi pottendorfi kötő- és szövőpamutot; varróselymet, czémát; nagy választékban legújabb pamut, selyem és bársony díszeket hozzájuk illő gombokkal; pamut- és selyem- és bársony szalagokat him- zéseket, elkezdett kézimunkákat berliner-, selyem- és gyöngyből. — Finom Moll, Tarlatan, Lyon, Mouslin, Organtin és egyéb bélszöveteket; fehér és színes Crinolinokat és felsőszöveteket, — mindenféle csipkéket, Blond-, Tullanglais-, Crepp- és egyéb fehérárúkat.

FÜSZER, ANYAG ÉS FESTÉKÁRÚK,

Mindenkor kaphatók a legújabb virágok, koszorúk, chignonok, hajfonatok, amerikai miederek, hölgy-, férfi- és gyermekcipők az első magyar cipőgyárból.

czérna, selyem és tülk varrógépekhez,

nap- és esernyők, nagy raktár mindenféle színes és fehér férfi- ingek, gallérok, kézelők és nyakkendőkből, a legújabb divatu és készítményű női fehérneműk;

minden a legjutányosabb szabott áron.

Hirdetmény.

A t. cz. közönségnek ezennel tudtára adatik, miszerint az alul- irott helybeli izr. kántor ének- és zenében, zongorán és hegedűn oktatást ad. — A zongora tulajdo- nosoknak pedig érdekes lesz tu- domásul venni, hogy számos éve- ken át szakadatlan gyakorlás ál- tal e műszer hangolásában nagy ügyességet szerzett.

70-1-3

Stössel Jakob.

Közönségnek ezennel tudtára adatik, miszerint Gyulán, — a magyar- oláhvárosban fekvő, 1500 a. frtra értékesített, köz- ségi 1668. számú tehermentes zsellérház beltelkével; nem különben a gyula- vári hosszú kertben fekvő, s 870 □ ölet tevő 900 frtra becsült szinte te- hermentes szőlőskert szabad kézből eladó; minek folytán a venni szándé- kozók, az adásvételi szerződésnek megtudása végett, alólírott meghatalma- zottnál jelentkezni sziveskedjenek. — Kelt Gyulán augusztus 24-én 1872.

72-1-3

Fábry Márton
meghatalmazott ügyvéd.

Uj folyam

Szerkesztőségi i

Dobay János kö-
nyomdája,
saját házában

Kiadó hivata

Winkle Gábor kö-
nyv- és áru üzlete,
főtér, Prág-há-

Békésmegye bizo-
augustus 31-én ta-
gyűlése je

A főispán távollét-
geskedése folytán az
Ottó főjegyző foglal-
egybegyűlt bizottság
gyűlést megnyitotta
Ezután főlolvastat-
lás összehívását meg-
megyei költségvetés
nisteri rendeletek, —
latos állandó választ-
tés is, —

mely utóbbit a kö-
ehhezkepest miután
bgy. sz. végzésével
apasztásokban azon
már minden lépés a
ra vezet, s miután a
ministerium a 15,29
dásnak az országgyű-
általi fedezését meg-
egyéb hátra, mintho-
bai visszahelyezés fol-
frt 37 krnyi tulkiad-
fedeztessék.

Midőn azonban ez
községek 1872. évi
nyiségeik adó frtja
dő kivetése, behajtás-
eendő kiszolgáltatás-
teles eszközlésére a
tilag megkerestetni

TÁJ

Gonda László

Haladó István és
szélgéte a közs-
nek végre

(Fo

A bíró, eskütt-társ-
rende és közbátorsá-
letekre, hidakra és u-
vármegye parancsola-
gatozat s közmunká-
kisebb rendőrségi vé-
setekben bíraskodik;
kosokra kiveti, mely-
ság is befoly a nélkül-
désébe avatkoznék;
zabot, szénát a kit-
szállítattja; a behajto-
ban a járásbeli adós-
árvák vagyona bizo-
az ily esetet a földes-
nak bejelenti s az á-
együtt összeírja; ha
akkor a földesur ren-
könyvet, hivatalos ir-
sokat írja; a helységi
barmok iránt utlevél-
a helybeli előjárókka-
a községet, minden a
előfordulható köz kö-
jegyzéket (előírnyaz-
vizsgálás végett a föl-
A község számadása
földesur vagy urak
ik által megvizsgálja
dig ezt elmulasztaná
megye intézkedik. —
a jobbágy-községek

Árverési hirdetés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsá-
gának f. évi júliushó 31-én tartott ülésében
a 277-3636. sz. a. kelt végzéssel elhatároz-
tatott, hogy a kövezetvám, a vásárvám, a
belsőpiaczi helypénz és a tengelyeken szállí-
tandó idegen pálinka, szesz és sör behozata
után pótlékszedési javadalmak f. évi october
hó elsejétől kezdve öt egymásután következő
évre és tíz órára zárt ajánlatok beadása mel-
lett nyilvános árverésen haszonbérbe adassa-
nak, mely nyilvános árverés 1872-ik évi sep-
temberhó 4-én délelőtt 10 órakor a városház
tanácstermében fog megtartatni. Az árverési
föltételek, illetőleg a szerződés pontozatai Nagy-
várad város számvevői hivatalánál a hivatalos
órák alatt megtekinthetők. Árverelni kívánók-
nak különösen figyelmükbe ajánlatik:

1-ször. Tartoznak vállalkozók bánompénz-
zül az eddigi bérleti összegnek 16%-tőlját és
pedig a kövezetvám bérletére nézve 3770
frtot, a vásárvám-szedés bérletére nézve 1360
frtot, a belsőpiaczi helypénz-szedés bérletére
nézve 84 frtot és az idegen pálinka, szesz és

sör behozatala utáni pótlékszedés bérletére
nézve 24 frtot készpénzben letenni, vagy aján-
latához becsatolni.

2-ször. Az árt ajánlatok 1872. évi septem-
berhó 4-ik napjának délelőtti 9 órájáig pol-
gármester Lukács György urhoz adandók be,
ezen határidőn túl zárt ajánlatok el nem fo-
gadhatnak, valamint utóajánlatok figyelembe
nem vétetnek.

3-ször. A zárt ajánlatnak szám szerint ki-
tett és bettivel is kiírt határozott összegről
kell szólni, s megemlítendő lenne, hogy aján-
latot tevő a szerződés pontjait elolvasta és
azokra magát kötelezi.

4-ször. A már beadott zárt ajánlat többé
vissza nem vehető s ki egyszer a bánatpénzt
letette, vissza nem léphet már, mely esetben
visszalépéskor a betett bánatpénz elvész.

5-ször. A zárt ajánlatok a nyílt árverés be-
fejezte után az árverelő küldöttség elnöke ál-
tal nyilvánosan fognak felbontatni.

6-ször. Az árverés eredményének jóváha-
gyása a törvényhatósági bizottságtól függ.
Kelt Nagyváradon augusztushó 10. 1872.

Stark Antal
főjegyző.

Zsákok

kölesön adatnak
DRACHSLER J. M.

által. — Lakása Gyu-
lán, vadutsza, 1079-ik
szám alatti Reinitzer
ezipész úr házában.

65)

3-6

KIVONAT OBETKO és ERNYEI

39. számú czég raktárában
ARÁDON

melyet a n. érd. közönség becses figyelmébe ajánlanak.

Szalma kalapok fiuk és leányoknak 40, 50,
60 kr., urak és hölgyeknek 80 kr. 1 frt.
1 frt 50, 2 frt., azonkívül mindennemű Pa-
nama, florentin és lószőr kalapok.

Szövet kalapok fiuknak 2 frt, uraknak 2.50,
3 frt.

Uti és vadászati sapkák. Selyem és más szö-
vet fiuknak 1 frt. 1.20 kr., uraknak 1.20,
1.50 kr., 2 frt.

Kalap minták hölgyeknek 30, 35, 40 kr.
Lack fénykalapok hölgyek és leányoknak
1.20, 1.50, 1.70 kr.

Női komodczipők, bőr és szövet 90, 95 kr.
1.20, 1.75 kr. Sarkasok finomak 2.20, 2.30,
2.50, 2.70 kr.

Női magas sarkos-czipők eberlasting oldalt-
füzés 2.80 kr., előlüzös vagy ruganyos 3
frt, 3.50, 3.70 kr., 4 frt, 4.50 kr., 5 frt.
Női magas czipők zerge- vagy kesztyűbőr, na-
gyobb rész szegzett talppal 3.80, 4.50, 5.
50 kr.

Közönséges gyermek kis czipők bőr vagy
szövet 50, 60, 80, 90 kr., 1 frt. Finomab-
bak gombbal és sarkkal 1.25, 1.30, 1.50
kr. Egész magasak, eberlasting lack orral
1.60, 1.80 kr., 2 frt, nagyobbak 2.20, 2.50,
2.80 kr., 3 frt. Zerge-bőr gyermek-czipők
szegzett talppal, réz orral, melyek tartós-
ságra nézve kitűnők 2.20, 2.50, 2.80 kr.,
3 frt 3.50 kr.

Férfi lábbelik fénymázos bőr, zerge- és kesz-
tyűbőr 5 frt, 5.50 kr., 6 frt.

Diszes férfi lábbelik egész lack vagy kesz-
tyűbőr lack orral 6 frt, 6.50 kr.

Vastag talpu lábbelik fénymázos vagy orosz
lack bőr 6.50 kr., 7 frt, 7.50 kr., 8 frt.

Fin lábbelik szegzett talppal és ruganyal,
kivátrára réz orral 2.30, 2.80 kr., 3 frt, 3.50
kr., 4 frt.

Férfi fehérneműk, színes vagy fehér ing,
Cosmanos, szövet, vagy finom chiffon 1.20
1.50, 1.80 kr., 2 frt, 2.50.

Gatyák fonal vászonból 1.30, 1.40, 1.60, 1.80 kr.
Hát darab finom gallér 90 kr. 1.20. 1.50
kr. Egy pár finom kézelő 40, 50 kr.

Női fehérneműk, gallérok és kézelők moul
és chiffon szövetből, legújabb kiállításban;
azon kívül broche kendők és himzett zseb-
kendők, fátolok, csipke és szalagnemű-
ek, ing és bélszövet, gépi és varró
czérnák, mindennemű kötő és horgoló pa-
mutok, ruha dísz-rojt és minden előfordu-
ló rövid áruk.

Prágai glacé keztüik urak és hölgyeknek, 75,
90 kr., 1 frt.

Valódi párizsi Juvin-féle dupla varrásu gla-
cés keztüik, melyek kitűnő tartósságok ál-
tal igen kedveltek. 1 pár 1.40 kr.

Szövetkeztüik gyermekeknek 15, 20, 25 kr.
Uruk és hölgyeknek 30, 40, 50, 60 kr.

Katonai keztüik 70, 90 kr., 1 frt. Színes öz-
s szarvas-bőr keztüik 1 frt, 1.10, 1.20,
1.60 kr., 2 frt.

Férfi csokrok és nyakkendők, változatos ala-
kokban 15, 20, 30, 40, 50 krtól.

Harisnyák, tarka és fehér színben gyerme-
keknek 15, 20, 25 kr., urak és hölgyek-
nek 30, 40, 50, 60 kr. Vászons harisnyák
uraknak, különösen sokat járónak ajánl-
ható. 1 pár 50, 60 kr.

Napernyők pamutból 80 kr., 1 frt, 1.20, 1.50
kr. Selyemből 2 frt, 2.50, hosszú nyelvűek

2.80 kr., 3 frt, 3.50 kr., 4 frt. Férfi nap-
ernyők 2.50 kr., 3 frt, 3.50 kr. Mérnöki
óriása ernyők 10, 12 frt.

Esőernyők pamutból 1.35, 1.50 kr., 2 frt, 2.50
kr. Alpaca szövet 2.80, 3 frt, 3.50, 4 frt.
Selyemből 5, 6, 8, 10, 12 frt.

Eső-vízmentes köpenyek uraknak 10, 12, 14,
16 frt.

Védőszárak (gamaschen) 5, 6, 8 frt.

Utazó kézi kofferek 3., 3.50, 4, 5, 6 frt, na-
gyobbak 7, 8, 9 frt. Egész nagy női für-
dői kofferek betét és külön osztályokkal
10, 12, 14, 16 frt.

Kézi táskák, szövet és bőr 2., 2.50, 3., 3.50
4, 5, 10 frt.

Berendezett toilette kézi táskák 15, 20, 25,
30 frt.

Utazó göngyök (rouleaux) 1.50, 2 frt, 2.50,
3 frt. Utazó (necessair) szekrények 5, 6,
8, 10, 15 frt.

Ingartató, szívacs, szappan tartók, uti írószek-
rények, tükrök és ivó-poharak, látszóvek,
légpárnák, láb és uti pokróczok és plai-
dek szíjjakkal együtt és minden eszakra-
ba vágó tárgyak.

Illat szerek, szappanok, fopporok és pasták,
a leghiresb orvosoktól.

Bőr-, Bronc- és fatárgyak, különösen névna-
pi és alkalmi ajándékok ajánlatók.

Ékszer, broche és fülbevalók, mell- és kéz-
elő-gombok, nyak és karékek, bronce esont
közén cautschuk és talmi-aranyból

Levél papírok név- vagy kezdőbetűkkel (mo-
nogrammal) 100 db. 1.40, 1.60, 1.80 kr.,
Kivátrára czimerrel vagy bármily jelvény-
nyel arányos árban.

Non plus ultra kávéfőzők, melyekből kitűnő
erős kávé nyerhető, 5.50, 6.50, 7.50 kr.

Vaj- és habverő gép üvegből 6., 6.50 kr.

Sodaviz készítő gép. mellyel 10 percz alatt a
legjobb sodaviz készíthető, 9.50, 10.50, 11.
50 kr.

Alpaca és alpaca ezüst evő-eszközök, tál-
czák, gyertyatartók és többnemű asztali
készletek. Ezen érc közvetlen az ezüst
után sorolható, tartósságáért 10 évig jót
állunk.

Kosarak, változatos alakban, kézi, piaci és

gyümölcs kosarak, ételhordó és evő-eszkö-
zöknek való kosarak, fa és papírhoz való,
végül bölcös kosarak spanyol nádból.

Fényképekhez való keretek aranyozva éster-
mészetes fából, szegletes és oval alakban,
minden nagyságban.

Kávé perkelők és őrlők.

Cukor szelenczék és cukor vágók. Gyors
melegítők és felöntő kávé maschinák.

Pléh tálcák és pohártartók. Flókos és osz-
lopos tükrök.

Pipa-állványok és asztalok. Madár kalitkák
és aranyhal tartók.

Ablakredők, fából szöve igen czélszerű talá-
mány a szoba levegőt folytonos mérék-
letben tartja a nap heve és hideg ellen. —
Rendeleseknél szükséges az ablak belső vi-
lág nagyság mértéke, darabja 2.80, 3., 3.
50 kr., 4. 5 fig. melyek természetes fából
és festéssel kaphatók.

Kitűnő porcellán-ragasztó 1 üveg 30 kr.

Bröne-féle folt tisztító, selyem-, szőr- és szö-
vetből, 30 kr.

Moly és és bolha por, 1 üveg 25 kr.

Poloska vesztő folyadék 30 kr.

Ezüst és arany, valamint üveg tisztító por 10 kr,
Rozsda folt kivevő szesz, fehér neműből 25 kr.
1 doboz tyükszem gyűrű 25 kr. 1 üveg ki-
tűnő tinta 20 kr. 1 üveg kék vagy veres
tinta 20 kr.

Valódi bécsi fénymáz (wachs) mely a bőrt
puhán és folytonos fényben tartja, 1 font
35 kr.

Illatos enyv, pléh dobozban ecsettel 50 kr.
Börpuhító kenőcs különösen löszerszámok és
gépi szíjakhoz alkalmazhatók. 1 doboz 20 kr.

Ruha bélyegző tinta, 1 üveg 70 kr.

Pulcherin, legártatlanabb arcz-szépítő, szepelő,
májfoltok és kiütések ellen 1 üveg 80 kr.
Gyermek szoptató üvegek különböző alak-
ban 40, 50, 60 kr., felül gumival.

Gyermek játékok. Szekrényben és egyenkint
nagyválasztéku bábu, társas játékok.

Postai rendelvények a leggyor-
sabban eszközöltetnek.

54)

8-10